

PŘIJATÉ TEXTY

P10_TA(2025)0343

Provádění režimu podmíněnosti v oblasti právního státu

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 18. prosince 2025 o provádění režimu podmíněnosti v oblasti právního státu (2025/2061(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na Smlouvu o Evropské unii (dále jen „Smlouva o EU“), zejména na její článek 2, čl. 4 odst. 3 a článek 7,
- s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“),
- s ohledem na Listinu základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“),
- s ohledem na Evropskou úmluvu o lidských právech a na protokoly k této úmluvě,
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2020/2092 ze dne 16. prosince 2020 o obecném režimu podmíněnosti na ochranu rozpočtu Unie¹ (nařízení o podmíněnosti) a na sdělení Komise ze dne 18. března 2022 nazvané „Pokyny k obecnému režimu podmíněnosti na ochranu rozpočtu Unie“² (dále jen „pokyny z roku 2022“),
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (dále jen „nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost“)³,
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 ze dne 24. června 2021 o společných ustanoveních pro Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond plus,

¹ Úř. věst. L 433 I, 22.12.2020, s. 1, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj>.

² Úř. věst. C 123, 18.3.2022, s. 12.

³ Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>.

Fond soudržnosti, Fond pro spravedlivou transformaci a Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový, migrační a integrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky⁴ (dále jen „nařízení o společných ustanoveních“),

- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2024/2509 ze dne 23. září 2024, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie⁵ (dále jen „finanční nařízení“),
- s ohledem na prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2022/2506 ze dne 15. prosince 2022 o opatřeních na ochranu rozpočtu Unie před porušováním zásad právního státu v Maďarsku⁶,
- s ohledem na sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě ze dne 12. ledna 2024 o uplatňování nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2020/2092 ze dne 16. prosince 2020 o obecném režimu podmíněnosti na ochranu rozpočtu Unie (COM(2024)0017),
- s ohledem na své usnesení ze dne 18. června 2025 o zprávě Komise o právním státu za rok 2024⁷,
- s ohledem na své usnesení ze dne 7. května 2025 o přepracovaném dlouhodobém rozpočtu Unie v měnícím se světě⁸,
- s ohledem na své usnesení ze dne 17. ledna 2024 o plánovaném rozpuštění klíčových protikorupčních útvarů na Slovensku a jeho důsledcích pro právní stát⁹,
- s ohledem na své usnesení ze dne 24. listopadu 2022 o posouzení dodržování podmínek v oblasti právního státu podle nařízení o podmíněnosti ze strany Maďarska a aktuálním stavu maďarského plánu pro oživení a odolnost¹⁰,
- s ohledem na své usnesení ze dne 8. března 2022 o zmenšujícím se prostoru pro občanskou společnost v Evropě¹¹,

---

⁴ Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 159, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj>.

⁵ Úř. věst. L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>.

⁶ Úř. věst. L 325, 20.12.2022, s. 94, ELI:
http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/2506/oj.

⁷ Přijaté texty, P10_TA(2025)0129.

⁸ Přijaté texty, P10_TA(2025)0090.

⁹ Úř. věst. C, C/2024/5712, 17.10.2024, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/C/2024/5712/oj>.

¹⁰ Úř. věst. C 167, 11.5.2023, s. 74.

¹¹ Úř. věst. C 347, 9.9.2022, s. 2.

- s ohledem na své usnesení ze dne 8. července 2021 o vytvoření pokynů pro uplatňování obecného režimu podmíněnosti na ochranu rozpočtu EU¹²,
- s ohledem na zvláštní zprávu Evropského účetního dvora (dále „Účetní dvůr“) 03/2024 ze dne 22. února 2024 nazvanou „Právní stát v EU – rámec pro ochranu finančních zájmů EU se zlepšil, ale rizika přetrvávají“,
- s ohledem na rozsudky Soudního dvora Evropské unie (dále jen „Soudní dvůr“) ze dne 16. února 2022 ve věcech C-156/21, Maďarsko v. Evropský parlament a Rada Evropské unie¹³ a C-157/21, Polská republika v. Evropský parlament a Rada Evropské unie¹⁴,
- s ohledem na rozhodnutí Komise ze dne 13. prosince 2023 o opětovném posouzení z podnětu Komise, pokud jde o plnění podmínek stanovených v článku 4 nařízení (EU, Euratom) 2020/2092 po prováděcím rozhodnutí Rady (EU) 2022/2506 ze dne 15. prosince 2022 o Maďarsku (C(2023)8999),
- s ohledem na rozhodnutí Komise ze dne 16. prosince 2024 přijaté na základě čl. 7 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2020/2092 ze dne 16. prosince 2020 o obecném režimu podmíněnosti na ochranu rozpočtu Unie, odkazující na písemné oznámení Maďarska ve vztahu k čl. 2 odst. 2 prováděcího rozhodnutí Rady (EU) 2022/2506 ze dne 15. prosince 2022 (C(2024)9140),
- s ohledem na výroční zprávy Komise o právním státu,
- s ohledem na připomínky Výboru pro rozpočtovou kontrolu z vyšetřovacích misí v Maďarsku ve dnech 15. až 17. května 2023 a na Slovensku ve dnech 26. až 28. května 2025,
- s ohledem na stanovisko Evropského výboru regionů ze dne 2. dubna 2025 nazvané „Uplatňování zásad právního státu v Evropské unii: místní a regionální perspektiva“¹⁵,
- s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ze dne 30. dubna 2025 nazvané „Hospodářský rozměr právního státu“,

---

¹² Úř. věst. C 99, 1.3.2022, s. 146.

¹³ Rozsudek Soudního dvora ze dne 16. února 2022, Maďarsko v. Evropský parlament a Rada Evropské unie, C-156/21, ECLI:EU:C:2022:97.

¹⁴ Rozsudek Soudního dvora ze dne 16. února 2022, Polská republika v. Evropský parlament a Rada Evropské unie, C-157/21, ECLI:EU:C:2022:98.

¹⁵ Úř. věst. C, C/2025/3169, 20.6.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/3169/oj>.

- s ohledem na zprávu o provádění nařízení o podmíněnosti dodržováním zásad právního státu, kterou vydalo generální ředitelství pro parlamentní výzkumné služby v červenci 2025¹⁶,
  - s ohledem na studii vypracovanou na žádost Rozpočtového výboru o nástrojích na ochranu rozpočtu EU před porušování zásad právního státu: nařízení o podmíněnosti v souvislostech¹⁷,
  - s ohledem na článek 55 jednacího řádu,
  - s ohledem na společné schůze Rozpočtového výboru a Výboru pro rozpočtovou kontrolu podle článku 59 jednacího řádu,
  - s ohledem na stanovisko Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci,
  - s ohledem na zprávu Rozpočtového výboru a Výboru pro rozpočtovou kontrolu (A10-0240/2025),
- A. vzhledem k tomu, že Unie je založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin, jak je stanoveno v článku 2 Smlouvy o EU; vzhledem k tomu, že tyto hodnoty se odrážejí v základních právech uvedených v Listině, jako je rovnost žen a mužů, zákaz diskriminace a právo na kolektivní vyjednávání a akce, jsou v souladu s právem EU a vnitrostátními právními předpisy a praxí a jsou zakotveny v mezinárodních smlouvách o lidských právech; vzhledem k tomu, že dodržování těchto sdílených hodnot je základem práv, jichž požívají lidé žijící v EU; vzhledem k tomu, že při podpoře právního státu v praxi hrají důležitou úlohu organizace občanské společnosti a další zúčastněné strany;
- B. vzhledem k tomu, že Soudní dvůr v různých rozhodnutích konstatoval, že všechny fondy, programy a financování EU jsou vyjádřením zásady solidarity mezi členskými státy a musí být založeny na vzájemné důvěře, která předpokládá dodržování hodnot uvedených v článku 2 Smlouvy o EU, Listiny a zásady loajální spolupráce podle čl. 4 odst. 3 Smlouvy o EU; vzhledem k tomu, že Soudní dvůr dále potvrdil, že mezi dodržováním zásad právního státu

---

¹⁶ Evropský parlament: generální ředitelství pro parlamentní výzkumné služby, *Rule of Law Conditionality Regulation – European Implementation Assessment*, European Parliament, 2025, <https://data.europa.eu/doi/10.2861/0161872>.

¹⁷ Rubio, E. et al., „The tools for protecting the EU budget from breaches of the rule of law: the Conditionality Regulation in context“, Evropský parlament, Generální ředitelství pro vnitřní politiky, Tematická sekce pro rozpočtové záležitosti, duben 2023.

a účinným plněním rozpočtu EU v souladu se zásadami řádného finančního řízení a ochrany finančních zájmů EU existuje jasný vztah;

- C. vzhledem k tomu, že pokud se objeví zřejmé nebezpečí, že některý členský stát Evropské unie závažně porušuje zásady právního státu, může to ovlivnit základní práva občanů EU ve všech členských státech, stejně jako důvěru, solidaritu a loajální spolupráci mezi členskými státy a zásadní výdobytky EU, jako je volný pohyb osob, fungování jednotného trhu a nezávislost sdělovacích prostředků;
- D. vzhledem k tomu, že nařízení o podmíněnosti dává Unii možnost včas přijmout přiměřená finanční opatření na ochranu svých finančních zájmů, pokud porušení zásad právního státu v členském státě ovlivňuje řádné finanční řízení rozpočtu EU nebo existuje vážné riziko, že k tomu dojde; vzhledem k tomu, že toto nařízení bylo přijato jako součást balíčku předpisů spojených s víceletým finančním rámcem (VFR) na období 2021–2027, a to teprve po dlouhých a obtížných jednáních mezi Parlamentem a Radou, zejména kvůli snaze některých členských států propojit jednání o VFR s jednáními o mechanismu podmíněnosti dodržování zásad právního státu; vzhledem k tomu, že od 1. ledna 2021, kdy nařízení vstoupilo v platnost, je závazné pro všechny členské státy;
- E. vzhledem k tomu, že nařízení o podmíněnosti doplňuje další nástroje, které chrání rozpočet EU před riziky vyplývajícími z porušování zásad právního státu;
- F. vzhledem k tomu, že nařízení o podmíněnosti vyžaduje, aby Komise sledovala dodržování právního státu ve všech členských státech, nicméně návrhy na přijetí opatření byly zatím předloženy a přijaty pouze v případě Maďarska; vzhledem k tomu, že Polsko bylo požádáno o dodatečné informace;
- G. vzhledem k tomu, že je důležité chránit oprávněné zájmy příjemců a konečných příjemců finančních prostředků EU; vzhledem k tomu, že členské státy, jichž se rozhodnutí podle nařízení o podmíněnosti dotýká, jsou povinny podávat zprávy o dodržování jejich povinností vůči příjemcům a konečným příjemcům;
- H. vzhledem k tomu, že Komise vydala pokyny, které mají vyjasnit, jakým způsobem má být nařízení o podmíněnosti uplatňováno; vzhledem k tomu, že Parlament vyjádřil názor, že nařízení je formulováno jasně a nevyžaduje žádný dodatečný výklad k tomu, aby mohlo být uplatňováno;
- I. vzhledem k tomu, že Komise je ze zákona povinna informovat Parlament o svých oznámeních členskému státu, v nichž uvádí, proč se domnívá, že mohlo dojít k porušení zásad právního státu, a o veškerých opatřeních navržených, přijatých a zrušených podle nařízení o podmíněnosti;

- J. vzhledem k tomu, že Komise vydala v lednu 2024 zprávu podle článku 9 nařízení o podmíněnosti, v níž zhodnotila jeho uplatňování; vzhledem k tomu, že Komise na základě své analýzy zatím jediného případu sice uvedla, že přijatá ochranná opatření jsou účinná a mají potenciál i do budoucna, současně však uvedla, že je příliš brzy na vyvození konečných závěrů a že rozsáhlejší rozhodovací praxe by umožnila lépe určit, kde je zapotřebí postup zlepšit;
- K. vzhledem k tomu, že v prosinci 2024 poprvé došlo k tomu, že prostředky na rozpočtové závazky, které byly pozastaveny v důsledku uplatňování nařízení o podmíněnosti, byly danému státu s definitivní platností odebrány v souladu s čl. 7 odst. 3 nařízení, protože ve stanovené lhůtě neodstranil původně zjištěné nedostatky;
- L. vzhledem k tomu, že dne 16. července 2025 Komise zveřejnila svůj návrh VFR na období 2028–2034¹⁸; vzhledem k tomu, že mezi aspekty právního státu obsaženými v návrhu plánu národního a regionálního partnerství (NRPP)¹⁹ a mechanismem podmíněnosti existuje vzájemná souhra;
- M. vzhledem k tomu, že účelem této zprávy je přezkoumat provádění nařízení o podmíněnosti včetně jeho vzájemné působení s jinými nástroji Unie, a to v souladu s úlohou Parlamentu, jak je stanovena v tomto nařízení, přičemž se poukáže na přínosy a nedostatky jeho uplatňování a vydají se doporučení pro jeho budoucí provádění;

Zavedení režimu podmíněnosti a právní souvislosti

1. připomíná, že právní stát je jednou ze základních hodnot EU a že dodržování zásad právního státu je zásadním předpokladem pro řádné finanční řízení a efektivní využívání finančních prostředků EU; zdůrazňuje, že je to nezbytné pro zachování důvěry občanů v Unii a pro to, aby finanční prostředky EU měly ve všech členských státech hmatatelný přínos;
2. zdůrazňuje, že nařízení o podmíněnosti přijaté v roce 2020 představuje základní pilíř ochrany rozpočtu EU před riziky vyplývajícími z porušování zásad právního státu, který se vztahuje na celý rozpočet a umožňuje kumulativní uplatňování různých opatření; zdůrazňuje, že při uplatňování nařízení o podmíněnosti je třeba

---

¹⁸ Sdělení Komise ze dne 16. července 2025 nazvaného „Dynamický rozpočet EU pro priority budoucnosti – víceletý finanční rámec na období 2028–2034“ (COM(2025)0570),

¹⁹ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady ze dne 16. července 2025, kterým se zřizuje Evropský fond pro hospodářskou, sociální a územní soudržnost, zemědělství a venkovské oblasti, rybolov a námořní záležitosti, prosperitu a bezpečnost na období 2028–2034 a mění nařízení (EU) 2023/955 a nařízení (EU, Euratom) 2024/2509 (COM(2025)0565)).

dodržovat zásadu proporcionality; zdůrazňuje, že platnost nařízení není časově omezena, a proto se vztahuje na současné i budoucí finanční nástroje rozpočtu EU; poukazuje však na to, že jeho praktické provádění dosud vykazuje nedostatky, a vyzývá ke konkrétním krokům, které by vedly ke zlepšení a k zajištění jeho plné účinnosti;

3. pozitivně vnímá to, že Soudní dvůr potvrdil, že všechny členské státy EU jsou povinny vždy dodržovat hodnoty zakotvené v článku 2 Smlouvy o EU a že dodržování těchto hodnot je nezbytnou podmínkou pro využívání práv a výhod vyplývajících z členství v EU, včetně přístupu k fondům EU; pověřuje Komisi, aby v souladu s usnesením Soudního dvora prosazovala platné právní předpisy v jejich úplnosti a aby na tento bod kladla důraz ve všech příslušných sděleních;
4. zdůrazňuje, že nařízení o podmíněnosti ani jiná opatření na ochranu rozpočtu EU před porušováním zásad právního státu nelze chápat tak, že nahrazují mechanismy na ochranu hodnot zakotvených v článku 2 Smlouvy o EU, které stanovuje přímo Smlouva; připomíná, že v případech přetrvávajícího a závažného porušování zásad právního státu je vždy možné pozastavit hlasovací práva podle čl. 7 odst. 2 Smlouvy o EU; konstatuje, že občané jen stěží chápou, proč členské státy, které soustavně porušují zásady právního státu, stále mají hlasovací práva, takže hrozí, že občané ztratí důvěru v hodnoty a rozhodovací procesy Unie;
5. připomíná, že soubor nástrojů Komise na ochranu právního státu se v posledním desetiletí značně vyvinul a nyní zahrnuje celou řadu opatření, jako je například výroční zpráva o právním státu vztahující se na všech 27 členských státech, horizontální základní podmínky ohledně uplatňování Listiny podle nařízení o společných ustanoveních a tzv. supermilníky týkající se právního státu podle Nástroje pro oživení a odolnost;
6. zdůrazňuje, že režim podmíněnosti má rozpočtovou povahu, neboť jeho cílem je zajistit řádné finanční řízení fondů EU a ochránit finanční zájmy EU, a uplatňuje se pouze v případě, že porušení zásad právního státu ovlivňuje rozpočet EU nebo hrozí vážné nebezpečí, že se tak stane; zdůrazňuje, že režim podmíněnosti se liší od postupu podle článku 7 Smlouvy o EU, který postihuje závažné a trvalé porušování hodnot stanovených v článku 2 Smlouvy o EU bez ohledu na rozpočtové důsledky;
7. poukazuje na to, že v případě systémového porušování hodnot uvedených v článku 2 Smlouvy o EU lze jako doplňkové nástroje využít žaloby pro nesplnění povinnosti podle článku 258 Smlouvy o fungování EU a článku 6 finančního nařízení;

8. oceňuje rozsudky Soudního dvora ze dne 16. února 2022 ve věcech C-156/21 a C-157/21, které v plném rozsahu zamítly žaloby Maďarska a Polska týkající se zrušení nařízení o podmíněnosti a jednoznačně potvrdily jeho platnost, právní základ, slučitelnost se Smlouvou a pravomoci EU týkající se právního státu v členských státech;
9. připomíná, že nařízení o podmíněnosti neobsahuje definici „právního státu“ a ani vyčerpávajícím způsobem nevymezuje situace, které představují porušování jeho zásad, a nezabývá se případy, kdy dochází k odklonu od těchto zásad; konstatuje, že pravidla pro využívání unijních fondů jsou stanovena ve zvláštních právních předpisech, a poukazuje na zjištění Soudního dvora, podle něhož bylo tento pojem dostatečně rozvinut v judikatuře a ústavních tradicích členských států, což omezuje diskreční pravomoc, kterou má Komise při vypracovávání posouzení; odmítá proto veškerá tvrzení o právní nejistotě; vyzývá Komisi, aby mezi ukazatele rizik systematicky zařazovala omezování občanského prostoru, šikanu nevládních organizací a útoky na pluralitu sdělovacích prostředků, pokud tyto akce mají přímou souvislost s ochranou rozpočtu EU a finančních zájmů;

Uplatňování nařízení o podmíněnosti a zjištěné problémy

Oblast působnosti a kroky při provádění

10. připomíná, že nařízení o podmíněnosti se vztahuje na každý členský stát, neboť to, zda jsou naplněna kritéria pro přijetí opatření stanovená článku 4, posuzuje Komise u všech členských států;
11. konstatuje, že postup před přijetím opatření zahrnuje několik kroků, jako je písemné oznámení Komise danému členskému státu, výměna informací, případný příslib členského státu, že učiní kroky k nápravě, připomínky členského státu a v nezbytných případech návrh Komise na opatření, o nichž Rada rozhodne kvalifikovanou většinou v pevně stanovených lhůtách;
12. bere na vědomí, že další informace, které celý proces vyjasňují, poskytla Komise v pokynech k nařízení o podmíněnosti z roku 2022, a ve zprávě o jeho uplatňování z roku 2024, které popisuje jeho praktické fungování; lituje však, že pokyny byly přijaty více než rok po vstupu nařízení v platnost, což způsobilo, že nařízení začalo být de facto uplatňováno se zpožděním;
13. lituje, že po vstupu nařízení o podmíněnosti v platnost dne 1. ledna 2021 Komise okamžitě nepoužila čl. 6 odst. 1 v reakci na pokračující závažné porušování zásad právního státu v některých členských státech, které představovalo vážné riziko pro finanční zájmy EU; zdůrazňuje, že v říjnu 2021 Parlament po opakovaných výzvách Komisi, aby jednala, podal na Komisi žalobu k Soudnímu dvoru na základě článku 265 Smlouvy o fungování EU pro nečinnost a neuplatňování nařízení; zdůrazňuje, že z hlediska ochrany rozpočtu

EU je velmi důležité, aby Komise reagovala včas v souladu s jasnými interními lhůtami;

Oznamování případů porušení zásad právního státu podle nařízení o podmíněnosti

14. konstatuje, že Komise se o případech, kdy mohlo dojít k porušení zásad právního státu, dozvídá díky široké dokumentační základně, kterou tvoří mimo jiné zprávy Evropského úřadu pro boj proti podvodům (OLAF), Úřadu evropského veřejného žalobce (EPPO), Účetního dvora a Evropského parlamentu, a rovněž na základě podnětů od organizací občanské společnosti, podniků a individuálních oznamovatelů; zdůrazňuje, že je důležité, aby Komise vždy jasně uvedla, jak jsou tyto důkazy zohledněny v jejích rozhodnutích; požaduje, aby instituce, jako je Úřad evropského veřejného žalobce, úřad OLAF, Europol a Agentura EU pro justiční spolupráci v trestních věcech (Eurojust), byly řádně financovány, aby mohly porušování zásad právního státu poškozující finanční zájmy EU vyšetřovat efektivně;
15. vyjadřuje hluboké politování nad tím, že při práci na posouzeních, která poté vyústí v rozhodnutí nepředložit návrh opatření nebo použít jiný nástroj, nepostupuje Komise dostatečně transparentně; zdůrazňuje, že je třeba se dbát na to, aby hodnocení neobsahovala politicky motivovaná nebo nepodložená tvrzení;
16. konstatuje, že standardní formulář Komise pro podání stížnosti, který je přílohou pokynů z roku 2022, dosud použil jen velmi omezený počet zúčastněných stran; doporučuje, aby Komise přijímala stížnosti v jakékoli písemné formě; vyzývá dále ke zřízení důvěrného a uživatelsky vstřícného portálu pro oznamování, který by chránil totožnost oznamovatelů a zajistil jim ochranu před odvetou a dehonestací a jehož prostřednictvím by zúčastněné strany mohly upozorňovat na nedodržování nařízení, což by umožnilo rychlou nápravu; zdůrazňuje, že tyto nástroje musejí být pro zúčastněné strany přístupné, transparentní, dostupné v mnoha jazycích a důvěryhodné, aby se zajistila jejich maximální účinnost a aby byly zohledněny veškeré získané důkazy;
17. lituje, že navzdory opakovaným znepokojivým zjištěním uvedeným ve výročních zprávách Komise o právním státu, zjištěním úřadu OLAF, která byla zveřejněna ve výročních zprávách o ochraně finančních zájmů EU, a zjištěním Úřadu evropského veřejného žalobce, která poukazují na rozpočtová rizika v několika členských státech, byla podle nařízení o podmíněnosti zaslána pouze dvě formální oznámení a o opatřeních bylo rozhodnuto v jediném případě; poukazuje na to, že tento rozdíl mezi zjištěními a prosazováním nařízení omezuje důvěryhodnost nařízení a oslabuje jeho preventivní funkci při ochraně finančních zájmů EU; připomíná varování Účetního dvora, že rozhodování o blokování nebo uvolnění

finančních prostředků, které vyžaduje kvalifikovanou většinu v Radě, je často spojeno s nesouvisejícím jednáním na vysoké úrovni, které vyžaduje jednomyslnost; zdůrazňuje, že rozhodování musí vycházet z odborných a právních zjištění a nemůže být předmětem vyjednávání pod hrozbou zablokování rozhodnutí vyžadujících jednomyslnost v Radě;

Posouzení a spuštění mechanismu podmíněnosti

18. zdůrazňuje, že nařízení o podmíněnosti musí být ve všech členských státech uplatňováno jednotně; naléhavě vyzývá Komisi a případně Radu, aby v případě, že by byla zjištěna souvislost mezi porušováním zásad právního státu nebo vážným rizikem, že k takovému porušování dojde, a mezi riziky ohrožujícími rozpočet EU, a pokud dotýčný členský stát nejedná tak, aby situaci včas účinně a udržitelně řešil, jednaly urychleně a zcela transparentně; trvá na tom, že zdoluhavý neformální dialog nesmí nahradit rozhodné kroky a že je nutné jednoznačně odmítnout pokusy o obstrukci unijního rozhodování blokováním rozhodovacích procesů a vydíráním;
19. opakuje, že právní stát nemůže být za žádných okolností považován za předmět politických obchodů; zdůrazňuje, že tento nástroj by neměl být používán pouze jako krajní opatření, jelikož nařízení o podmíněnosti umožňuje v případech, kdy je zjištěno, že došlo k porušení zásad právního státu, které by mohlo vážně ohrozit rozpočet EU, okamžitě pozastavit vyplácení části prostředků už v rané fázi; vyzývá v této souvislosti Komisi, aby nástroj využívala včas a v plném rozsahu;
20. zdůrazňuje, že Komise musí provádět posuzování nestranně a spravedlivě, musí zohledňovat všechny dostupné skutečnosti a dodržovat zásady objektivit, zákazu diskriminace a rovnosti členských států před Smlouvami; poukazuje na to, že podle článku 5 nařízení o podmíněnosti je při výběru opatření na ochranu rozpočtu a stanovení jejich rozsahu nutné dodržovat zásadu proporcionality, přičemž je třeba zohlednit, nakolik je porušování závažné a jak dlouho trvá, zda je opakované, jak dotýčný členský stát spolupracuje, jaké konkrétní finanční riziko představuje a jaký má dopad na legitimní příjemce a konečné příjemce, zejména ty menší; vyzývá Komisi, aby zveřejnila metodiku kvantitativního hodnocení rizik, kterou už interně používá, jak doporučil Účetní dvůr;
21. zdůrazňuje, že Komise jako strážkyně Smluv musí jednat zcela nestranně bez ohledu na politickou orientaci vlád členských států a spravedlivě postihovat veškeré porušování zásad právního státu, které ohrožuje rozpočet EU a hodnoty Unie, aby nevznikl dojem, že se zaměřuje pouze na určité členské státy; připomíná, že důvěryhodnost a legitimitu režimu podmíněnosti může zachovat pouze takové nestranné prosazování uvedeného nařízení;

22. je si vědom toho, že spuštění uvedeného mechanismu ztěžují některé aspekty nařízení o podmíněnosti, zejména požadavek prokázat dostatečně přímou souvislost mezi porušováním zásad právního státu a vážným rizikem nepříznivého dopadu na rozpočet EU; zároveň však zdůrazňuje, že tyto požadavky by se neměly využívat jako odůvodnění pro nespuštění mechanismu;

Zhoršování situace a zrušení nápravných opatření

23. bere na vědomí, že Rada rozhodla v případě Maďarska o pozastavení 55 % rozpočtových závazků v rámci tří operačních programů politiky soudržnosti a rovněž zakázala, aby Komise přijímala vůči veřejně prospěšným svěřenským fondům a subjektům, které spravují, nové právní závazky týkající se financování EU poskytovaného v rámci přímého nebo nepřímého řízení; poukazuje na právní analýzu²⁰, která dokládá, že přetrvávající systémová povaha porušování zásad právního státu ze strany maďarské vlády by měla vést k tomu, že bude pozastaveno vyplácení podstatně vyššího objemu finančních prostředků EU, aby byl v souladu se zásadou proporcionality chráněn rozpočet EU; konstatuje, že v nařízení o podmíněnosti není stanoveno žádné omezení podílu závazků, které mohou být pozastaveny, a domnívá se, že by mohlo být pozastaveno vyplácení až 100 % finančních prostředků; konstatuje, že od prosince 2022, kdy byla přijata opatření vůči Maďarsku, Komise posuzovala zjištěné případy a aktuální stav nápravných opatření (v prosinci 2023 a v prosinci 2024) znovu, a to v reakci na oznámení maďarské vlády, že došlo k nápravě ve věci svěřenských fondů působících ve veřejném zájmu; zdůrazňuje, že v rámci obou těchto posouzení Komise dospěla k závěru, že nebyly splněny nezbytné požadavky; konstatuje, že se Komise v rámci uvedeného posuzování nezabývala dalšími případy porušování zásad právního státu ani závažnými riziky jejich porušování, které by mohly ovlivnit nebo ohrozit finanční zájmy EU; vyzývá Komisi, aby urychleně provedla nové hodnocení situace v oblasti právního státu, která se opět zhoršuje, a učinila příslušné kroky, zejména pokud jde o nezávislost soudnictví, a to navržením dalších a aktualizací stávajících opatření;
24. zdůrazňuje, že finanční prostředky EU, jejichž vyplácení bylo na základě nařízení o podmíněnosti pozastaveno, smějí být uvolněny až poté, co bude situace, která vedla k přijetí daných opatření, v plném rozsahu napravena, přičemž se plně zohlední veškerý vývoj situace v dané zemi, k němuž došlo v období mezi přijetím původního rozhodnutí o těchto opatřeních a momentem, kdy

---

²⁰ Sheppele, K. L. et al., „Freezing all EU funds to Hungary: A legal analysis of why a 100 % suspension is „proportionate“ and „appropriate“ under Regulation 2020/2092 on a general regime of conditionality for the protection of the Union budget“, studie, kterou si vyžádal poslanec EP Daniel Freund, skupina Verts/ALE, květen 2022.

se rozhodlo o jejich zrušení; souhlasí s varováním Účetního dvora, že režim podmíněnosti se nesmí změnit v „zaškrtávání políček“, kdy členský stát splňuje dané požadavky pouze zcela formálně, nýbrž musí být doprovázen hmatatelným zlepšením situace v dané zemi; vyzývá Komisi, aby potvrdila, že dodržování zásad právního státu je v praxi ověřitelně dosaženo, a to pomocí objektivních měřítek a kontrol na místě, a aby o tom informovala předtím, než předloží jakékoli návrhy na zrušení přijatých opatření; domnívá se, že Komise by měla rovněž provádět následné audity, aby nedošlo k tomu, že by se situace po zrušení opatření opět zhoršila;

25. připomíná, že už v červnu 2023 Parlament varoval před tím, že po zrušení finančních sankcí může dojít k tomu, že daný stát opět přestane uplatňovat nápravná opatření, která dříve přijal²¹, což je možnost, která není výslovně upravena ani v nařízení o podmíněnosti, ani v pokynech pro rok 2022; zdůrazňuje, že na toto riziko upozornil i Účetní dvůr; vyzývá Komisi, aby v případě, že daný stát přestane nápravná opatření uplatňovat, urychleně znovu pozastavila vyplácení finančních prostředků EU a případně je získala zpět; očekává, že bude o těchto opatřeních okamžitě informován;
26. zdůrazňuje, že jakmile budou opatření zrušena, mělo by dojít k urychlené realizaci kompletních programů, včetně závazků a vyplácení finančních prostředků; poukazuje na to, že je důležité, aby Komise úzce spolupracovala s vnitrostátními orgány s cílem zabránit dalšímu zhoršování situace;

Spojitost mezi režimem podmíněnosti a dalšími nástroji v souboru nástrojů na podporu právního státu

27. připomíná, že nařízení o podmíněnosti je explicitně koncipováno jako doplněk stávajících nástrojů na ochranu rozpočtu a má být použito „v případech, kdy by jiné postupy stanovené v právních předpisech Unie neumožňují účinnější ochranu rozpočtu Unie“; lituje výkladu Komise, že na základě tohoto znění by měl být tento nástroj používán pouze jako krajní opatření; s vážným znepokojením připomíná, že ostatní dostupná opatření se v minulosti nepoužívala systematicky; se znepokojením konstatuje, že kontrolou dodržování zásad právního státu se v Komisi zabývají různé útvary, což někdy vede k tomu, že opatření jsou nejednotná a jsou přijímána opožděně; vyjadřuje politování nad zjevným záměrem Komise tyto povinnosti dále rozdělit, jelikož hodnocením a sledováním dodržování nařízení o podmíněnosti a navrhovaných národních programů reforem v rámci nového VFR mají být pověřena různá oddělení v rámci generálního ředitelství pro rozpočet; staví se kriticky k tomu, že toto rozdělení

---

²¹ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 1. června 2023 o porušování zásad právního státu a základních práv v Maďarsku a o zmrazení finančních prostředků EU (Úř. věst. C, C/2023/1223, 21.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1223/oj>).

úkolů vede k vytváření složitých koordinačních struktur a ohrožuje uplatňování nařízení o podmíněnosti;

28. má za to, že není jasné, jak nařízení o podmíněnosti v praxi interaguje s dalšími nástroji ze souboru nástrojů na podporu právního státu, zejména s horizontální základní podmínkou uplatňování Listiny podle nařízení o společných ustanoveních a „supermilníky“ týkajícími se právního státu podle Nástroje pro oživení a odolnost; se znepokojením konstatuje, že Účetní dvůr nebyl vždy schopen ověřit, z jakých důvodů dala Komise přednost tomu či onomu nástroji právního státu; je znepokojen tím, že tento nedostatek transparentnosti podkopává důvěru v objektivní uplatňování nařízení o podmíněnosti; lituje, že Komise v prosinci 2023 vyhodnotila, že Maďarsko splnilo horizontální základní podmínku týkající se nezávislosti soudů, a zároveň ponechala v platnosti opatření uložená podle nařízení o podmíněnosti; poukazuje na to, že tato nejednotnost brání demokratické kontrole uplatňování uvedených nástrojů; připomíná, že Parlament v březnu 2024 podnikl správné kroky proti Komisi u Soudního dvora, jejichž cílem bylo přezkoumat legalitu uvedeného rozhodnutí Komise a zajistit právní jistotu při uplatňování mechanismů právního státu, nicméně že Soudní dvůr zatím nerozhodl;
29. zdůrazňuje, že je důležité zachovat a dále prohlubovat součinnost mezi nejrůznějšími nástroji k zachování právního státu; poukazuje na to, že opatření týkající se právního státu nezbytná pro uvolnění finančních prostředků EU, která jsou stanovena v příslušných rozhodnutích přijatých podle nařízení o společných ustanoveních, nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost a nařízení o podmíněnosti, musejí být považována za jediný, ucelený balíček, a že dokud v některé z oblastí přetrvávají nedostatky, neměly by být prováděny žádné platby, byť by v jedné nebo více oblastech došlo k pokroku; trvá na tom, že by se mělo zohledňovat také jakékoli zhoršení oproti situaci, která vedla k přijetí těchto opatření;
30. upozorňuje, že při přerozdělení nebo přesunutí zmrazených prostředků na jiné programy nebo cíle by vlády, které nedodržují hodnoty EU a neplní své povinnosti chránit finanční zájmy Unie, mohly získat dojem, že ztráty mohou kompenzovat jinde; domnívá se, že jakékoli takové přesuny jdou proti duchu nařízení o podmíněnosti, a naléhavě proto Komisi vyzývá, aby zamítla všechny žádosti o převod na jiné programy nebo jiné priority v rámci téhož programu, které by vedly k obcházení opatření přijatých na základě nařízení o podmíněnosti; žádá, aby Komise předložila Parlamentu úplné znění každé takové žádosti o převod, tak aby mohla demokratická kontrola proběhnout před tím, než Komise přijme rozhodnutí, a nikoli až poté; domnívá se, že by nemělo být možné, aby se finanční prostředky, jejichž vyplácení bylo v souladu s nařízením o podmíněnosti nebo z důvodu nesplnění horizontálních základních

podmínek pozastaveno, použily v případě upravených programů nebo k převodu na jiné programy;

Demokratická kontrola a transparentnost

31. konstatuje, že nařízení o podmíněnosti zmocňuje Radu, aby před přijetím opatření změnila kvalifikovanou většinou návrh Komise, zatímco úloha Parlamentu je omezena na následné informace, což zbavuje jednu složku rozpočtového orgánu EU a orgánu příslušného k udělení absolutoria významného vlivu na rozhodování, které má klíčový význam pro ochranu rozpočtu EU; konstatuje, že v jediném případě, o němž musela Rada rozhodnout, se bez jakéhokoli odůvodnění rozhodla upravit návrh Komise snížením částek, jejichž vyplacení má být pozastaveno;
32. zdůrazňuje, že z průzkumu Eurobarometru, který byl proveden na jaře 2025, vyplývá, že veřejnost v drtivé většině souhlasí s tím, aby bylo poskytování finančních prostředků EU podmíněno dodržováním zásad právního státu a demokratických zásad, neboť tento přístup podporuje 85 % respondentů; zdůrazňuje, že jako přímo volení zástupci občanů EU musejí poslanci Evropského parlamentu tento jasný požadavek respektovat a pevně hájit mechanismus podmíněnosti jakožto zásadní nástroj na ochranu rozpočtu EU a hodnot zakotvených v článku 2 Smlouvy o EU;
33. znovu opakuje, že bere svou kontrolní úlohu týkající se uplatňování nařízení o podmíněnosti velmi vážně; bere na vědomí, že Komise splnila svou zákonnou povinnost neprodleně informovat Parlament o všech navrhovaných, přijatých nebo zrušených opatřeních; lituje, že Komise poskytla pouze minimum informací bez klíčových podrobností a že úplnou dokumentaci nedodala ani poté, co ji o to Parlament požádal; zdůrazňuje, že včasné, komplexní a proaktivní sdílení informací má zásadní význam pro to, aby Parlament mohl účinně vykonávat své rozpočtové a dohledové povinnosti a aby si občané udrželi důvěru v orgány EU a důvěryhodnost Unie jako celku;
34. s politováním navíc konstatuje, že nemá přístup k úplnému znění písemných oznámení a k výměně informací mezi útvary Komise a dotyčným členským státem; poukazuje na to, že zadržování těchto důkazů oslabuje výsady Parlamentu v oblasti rozpočtové kontroly uvedené v čl. 14 odst. 1 Smlouvy o EU a v článku 319 Smlouvy o fungování EU; dále lituje, že se musel opakovaně obracet na Komisi pomocí dopisů a usnesení, aby od ní získal základní procesní informace, a že mnoho dokumentů mu bylo předáno až se značným zpožděním;
35. bere na vědomí, že došlo k uzavření jednání o revizi rámcové dohody mezi Parlamentem a Komisí, v níž se Komise zavazuje k dalšímu prohloubení interinstitucionální spolupráce v rozpočtových záležitostech; připomíná, že Parlament by měl mít ve všech

záležitostech týkajících s poskytování informací stejné postavení jako Rada; trvá na tom, aby mu byl zajištěn systematický, včasný, strukturovaný a bezpečný přístup ke všem informacím a k veškeré dokumentaci, které potřebuje k tomu, aby mohl plnit svou kontrolní úlohu, mj. k písemnému oznámení členskému státu, jehož se případné pozastavení vyplácení finančních prostředků týká, k případným žádostem o dodatečné informace, ke korespondenci mezi útvary Komise a dotyčným členským státem a ke zprávám poskytovaným podle čl. 5 odst. 2 nařízení o podmíněnosti;

36. naléhavě žádá Komisi, aby se dohodla na bezpečném způsobu komunikace, který by zajistil přístup odpovědných útvarů Parlamentu k těmto informacím a zároveň zaručil jejich důvěrnost;
37. lituje, že v informacích, které Komise zveřejnila o svých zjištěních v konkrétních případech podle nařízení o podmíněnosti, chybí údaje o konkrétních případech porušení zásad právního státu, metodika analýzy rizik a výpočet proporcionality; konstatuje, že tohoto nedostatku informací využívají extremistické subjekty k šíření dezinformací o motivech a postupech EU, a varuje, že k tomu může docházet i v budoucnu;
38. zdůrazňuje, že je důležité zaručit organizacím občanské společnosti, které působí v této oblasti, odpovídající financování ze strany EU, jelikož hrají při ochraně právního státu, demokracie a základních práv klíčovou úlohu;

Ochrana příjemců a konečných příjemců

39. poukazuje na to, že je třeba vypracovat jednoznačný postup, který by zajistil, aby nebyli příjemci a koneční příjemci penalizováni za to, že v důsledku porušování zásad právního státu došlo k pozastavení vyplácení finančních prostředků EU jejich vládě; očekává, že Komise provede při přijímání příslušných opatření analýzu jejich potenciálního dopadu na příjemce a konečné příjemce; zdůrazňuje, že tato zásada je jádrem přístupu založeného na inteligentnější podmíněnosti; připomíná zejména to, že členské státy, na které se vztahují opatření podle nařízení o podmíněnosti, mají povinnost dodržovat všechny závazky vůči příjemcům a konečným příjemcům i nadále;
40. lituje, že v praxi nejsou tato ustanovení prosazována dostatečně a že záruky stanovené pro příjemce a konečné příjemce zůstávají do značné míry teoretické, jelikož jsou postupy týkající se přímých plateb nebo přesměrování finančních prostředků těžkopádné a s potenciálními příjemci a konečnými příjemci se komunikuje jen sporadicky; zdůrazňuje, že na úrovni EU je třeba zajistit větší ochranu oprávněných zájmů příjemců a konečných příjemců, mj. místních a regionálních orgánů a dalších zúčastněných stran, a umožnit jim širší přístup k finančním prostředkům EU, protože by

neměli být postihováni za to, že ústřední orgány státní správy nedodržují své povinnosti;

41. se znepokojením konstatuje, že v některých členských státech dochází k tomu, že kleptokratické oligarchické struktury systematicky přebírají strategicky důležitá odvětví, jako jsou sdělovací prostředky, telekomunikace, bankovníctví, maloobchod, zemědělství, potravinářství, zdravotnictví, farmacie, stavebnictví a cestovní ruch, což může představovat riziko pro ochranu rozpočtu EU, například když tyto struktury žádají o finanční prostředky EU; zdůrazňuje, že je důležité zaručit všem žadatelům rovné příležitosti v rámci přístupu k finančním prostředkům EU i k neustranným a účinným mechanismům vyřizování stížností;
42. poukazuje na to, že v některých členských státech přispívá k systémovému riziku korupce i zastrasování a odvetná opatření vůči oznamovatelům a investigativním novinářům; vyzývá Komisi, aby při posuzování rozpočtových rizik podle nařízení o podmíněnosti přistupovala k veškerým takovým odvetným opatřením jako k přitěžujícím faktorům;
43. zdůrazňuje, že je důležité, aby byly do posouzení prováděných podle nařízení o podmíněnosti systematicky začleňovány evropské a mezinárodní normy a doporučení týkající se předcházení praní peněz a boje proti němu; vyzývá Komisi, aby v případě projektů financovaných z rozpočtu EU vypracovávala jasné ukazatele rizik v oblasti boje proti praní peněz a posílila výměnu informací s vnitrostátními finančními zpravodajskými jednotkami;

Získané zkušenosti a doporučení pro zlepšení v budoucnu

44. na základě jistých omezených zkušeností se domnívá, že režim podmíněnosti je obecně účinným nástrojem ochrany finančních zájmů EU před riziky vyplývajícími z porušování zásad právního státu či závažným rizikem, že k němu dojde; trvá na tom, že se tento režim musí uplatňovat na celý rozpočet EU, včetně nástrojů založených na výkonnosti, aby žádný výdaj EU neunikl účinné kontrole z hlediska dodržování právního státu; naléhavě vyzývá Komisi, aby zajistila, že nařízení o podmíněnosti bude důsledně uplatňováno na rozpočet EU bez ohledu na jeho model financování;
45. zdůrazňuje, že některé aspekty uplatňování nařízení o podmíněnosti je třeba zlepšit, aby se zvýšila jeho účinnost a transparentnost, jakož i koordinaci a soudržnost s ostatními nástroji v rámci souboru nástrojů na podporu právního státu, především s nástroji ex ante a jejich případným společným využíváním;
46. vyzývá Komisi, aby urychleně revidovala pokyny z roku 2022, aby bylo možné řešit riziko odklonu nebo přerozdělení finančních prostředků přímějším způsobem, a dále aby zveřejnila metodiku, které by popisovala jednotlivé kroky při výpočtu proporcionality,

definovala „dostatečně přímou souvislost“ mezi porušením zásad právního státu a rozpočtovým rizikem, požadovala jasnější vazby mezi porušením a přijatými opatřeními, a to i prostřednictvím přesnějších norem pro tato porušení, a poskytla jasná řešení a praktické kroky, jak řešit zhoršování situace v souvislosti se zjištěnými porušeními; vyzývá v této souvislosti k rychlejšímu a transparentnějšímu zapojení zúčastněných stran, aby nedocházelo k zpožděním;

47. zdůrazňuje, že Komise by měla u každého případu zdokumentovat propojení mezi porušeními a přijatými opatřeními a spolu s každým rozhodnutím zveřejnit stručné vysvětlení toho, jak byl splněn test „dostatečně přímé souvislosti“, a to za použití ukazatelů uvedených v revidovaných pokynech;
48. vyzývá Komisi, aby v této souvislosti přezkoumala své chápání nařízení o podmíněnosti jako nástroje, který má být používán až jako krajní opatření, a aby byla obecně aktivnější při používání souboru nástrojů na ochranu právního státu, pokud jsou k tomu dostatečné důvody, včetně čl. 6 odst. 4, a aby zároveň dodržovala zásadu proporcionality; vyjadřuje politování nad tím, že tento přístup, kdy se nařízení o podmíněnosti používá jako „poslední linie obrany“, zřejmě potvrzuje i sdělení Komise o novém VFR;
49. žádá Komisi, aby při posuzování proporcionality systematicky zvažovala, jaké negativní důsledky by měla přijatá opatření pro případné příjemce a konečné příjemce, zejména menší příjemce, včetně vysokých škol, malých a středních podniků a organizací občanské společnosti, a aby tuto analýzu zohlednila v dokumentaci předávané Parlamentu podle článku 8 nařízení o podmíněnosti;
50. vyzývá Komisi, aby posoudila, jak by mohla účinně plnit svou povinnost chránit oprávněné finanční zájmy příjemců a konečných příjemců, zejména těch, na něž dopadají důsledky nedostatků v oblasti právního státu, mimo jiné tím, že bude prosazovat příslušná ustanovení nařízení o podmíněnosti, pokud jde o povinnosti členských států provádět platby a využívat finanční prostředky nediskriminačním způsobem; zdůrazňuje, že veškerá opatření přijatá s cílem zajistit, aby oprávnění příjemci a koneční příjemci měli i nadále přístup k finančním prostředkům EU, by neměla uplatňování nařízení o podmíněnosti oslabovat; očekává, že bude do tohoto procesu plně zapojen;
51. vyzývá Komisi, aby v řízeních o nesplnění povinnosti a opatřeních přijatých podle článku 6 finančního nařízení systematicky odkazovala na probíhající prověřování podmíněnosti a naopak, aby členské státy nemohly využívat procesní sílu a aby byly chráněny finanční zájmy EU bez ohledu na použitý právní nástroj;

52. domnívá se, že nápravná opatření by měla být doprovázena zárukami, které by ve vhodných případech zabránily výskytu podobných situací nebo dalšímu zhoršování situace v budoucnosti; vyzývá k vytvoření robustnějšího rámce pro monitorování a podávání zpráv, který by měl, bude-li to nezbytné, zahrnovat strukturovaný mechanismus systematických veřejných konzultací s nestátními zúčastněnými stranami, zejména pokud jde o stav provádění nápravných opatření členskými státy, na které se vztahují příslušné postupy v rámci obecného režimu podmíněnosti;
53. očekává, že Komise přijme konkrétní opatření k posílení vazeb mezi doporučeními obsaženými v jejích výročních zprávách o právním státě a finanční podporou z rozpočtu EU, jak je uvedeno v pověřovacích dopisech z roku 2024 adresovaných komisařům odpovědným za rozpočet a za právní stát; vyjadřuje politování nad tím, že ve zprávě o právním státu za rok 2025, a zejména v jejích doporučeních, není dostatečně podrobně uvedeno, jak je tato vazba realizována; vyzývá Komisi, aby převedla doporučení pro jednotlivé země ze svých výročních zpráv o právním státě do konkrétních milníků, podle nichž by členské státy systematicky postupovaly a které by ve vhodných případech sloužily k odůvodnění aktivace nařízení o podmíněnosti;
54. vyzývá Komisi, aby dále rozvíjela vazbu mezi preventivními a reaktivními nástroji a aby vždy, kdy to bude nutné vzhledem ke zjištění uvedeným ve výroční zprávě o právním státu, urychleně a koordinovaně zahájila řízení o nesplnění povinnosti; vyzývá Komisi, aby se ve výroční zprávě o právním státu věnovala potenciálním rizikům pro rozpočet EU, která představují nedostatky v režimech právního státu, a uvedla o nich ve zprávě náležité informace;
55. zdůrazňuje, že výroční zpráva o právním státu je v současné době uspořádána do čtyř pilířů, které tvoří systém soudnictví, protikorupční rámec, pluralita sdělovacích prostředků a další institucionální otázky týkající se brzd a protivah; vítá skutečnost, že na základě opakovaných žádostí Parlamentu byl do zprávy o právním státu z roku 2025 zahrnut rozměr jednotného trhu s cílem řešit různá závažná a systémová porušování zásad právního státu, která postihují podniky a pracovníky ve více členských státech; zdůrazňuje, že fungující systém soudnictví, důkladný protikorupční rámec, pluralita sdělovacích prostředků, přiměřené brzdy a protiváhy a fungující jednotný trh jsou záležitosti, které jsou s právním státem neoddělitelně spjaty; opakuje svůj postoj, že výroční zpráva o právním státu by měla pokrývat všechny hodnoty uvedené v článku 2 Smlouvy o EU, neboť tyto hodnoty by měly být posuzovány společně jako jeden soubor;
56. je přesvědčen, že systematické porušování zásad právního státu zjištěné v rámci pilířů výroční zprávy o právním státu, které má dostatečně přímou souvislost s ochranou rozpočtu EU, by mělo vést

ke spuštění mechanismu podmíněnosti, zejména pokud lze porušení přičíst fungování soudnictví a v případech, jako je porušování pravidel, manipulace nebo zvýhodňování ve výzvách k podávání nabídek a žádostí zahrnujících finanční prostředky EU, jakož i administrativní šikanu vůči místním a regionálním orgánům, podnikům nebo jinými příjemcům a konečným příjemcům v rozporu, která je v rozporu se zásadou rovného zacházení a brání jim v přístupu k finančním prostředkům EU; vyzývá Komisi, aby zajistila, že všechny zúčastněné strany budou moci k těmto případům poskytovat informace, a posílila tak transparentnost a odpovědnost;

57. trvá na tom, že v případech, kdy doporučení pro jednotlivé země s vazbami na rozpočet EU zůstávají dlouhodobě nesplněna, by měla Komise uvádět důvody, proč nepředkládá návrhy na přijetí opatření podle nařízení o podmíněnosti;
58. domnívá se, že interinstitucionální dohoda o rozpočtové kázní²² by měla obsahovat zvláštní přílohu o spolupráci týkající se režimu podmíněnosti; v této souvislosti se domnívá, že účinným způsobem, jak zlepšit koordinaci souboru nástrojů na podporu právního státu, by byl pravidelný dialog mezi Parlamentem, Radou a Komisí o současném stavu ochrany rozpočtu EU s ohledem na právní stát; domnívá se, že předtím, než Komise předloží návrh podle čl. 6 odst. 1 nařízení o podmíněnosti, by měl mít Parlament formální konzultační úlohu;
59. požaduje, aby byly ochráněny výsadní pravomoci Parlamentu v oblasti kontroly tím, že bude mít možnost monitorovat soudržnost (ne)uplatňování režimu podmíněnosti, což zabrání tomu, aby byl tento režim politicky účelově využíván nebo se stal neprůhledným; vyzývá Komisi, aby mu v kontextu ročního rozpočtového procesu předávala konsolidovaný roční přehled všech rozhodnutí týkajících se podmíněnosti v rámci všech rozpočtových položek;
60. vyzývá k zavedení čtvrtletních strukturovaných dialogů mezi odpovědnými komisaři a příslušnými výbory Parlamentu, aby byl zajištěn tok informací v reálném čase a posílil se demokratický dohled;
61. vyzývá Radu, aby zajistila, že proces bude založený na faktech a objektivní, a aby se co nejvíce držela návrhů Komise; dále naléhavě vyzývá Radu, aby proces vedoucí k přijetí opatření neproměnila v předmět politického obchodu;

---

²² Interinstitucionální Dohoda ze dne 16. prosince 2020 mezi Evropským parlamentem, Radou Evropské unie a Evropskou komisí o rozpočtové kázní, spolupráci v rozpočtových záležitostech a řádném finančním řízení, jakož i o nových vlastních zdrojích, včetně plánu zavádění nových vlastních zdrojů (Úř. věst. L 433 I, 22.12.2020, s. 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2020/1222/oj).

62. zdůrazňuje, že k posílení důvěry v orgány EU a v boji proti populistickým narativům je klíčová jasná a proaktivní komunikace; připomíná, že nařízení o podmíněnosti ukládá Komisi povinnost poskytovat informace a pokyny příjemcům a konečným příjemcům prostřednictvím internetových stránek nebo internetového portálu spolu s vhodnými nástroji, které příjemcům a konečným příjemcům umožní vždy informovat Komisi o porušení těchto povinností, které se jich přímo dotýká; zdůrazňuje, že na těchto internetových stránkách nebo portálu by měli mít občané, příjemci a koneční příjemci a hospodářské subjekty možnost najít všechna relevantní rozhodnutí a posouzení v rámci mechanismu podmíněnosti a sledovat celý životní cyklus případů podmíněnosti, od oznámení až po případné zrušení opatření, s cílem zvýšit transparentnost a zabránit dezinformacím;
63. vyzývá v této souvislosti Komisi, aby zveřejnila informační přehledy o všech budoucích opatřeních podle nařízení o podmíněnosti, v nichž uvede druh a posouzení porušení, orientační interní harmonogramy pro každou procesní fázi, dopad na rozpočet EU, včetně pozastavených částek, a případně přiměřenost opatření, které navrhuje, neboť jasné a dostupné informace mají zásadní význam, pokud chceme čelit dezinformacím a prokázat občanům, že EU při řešení porušování zásad právního státu jedná důsledně a spravedlivě; vyzývá Komisi, aby zajistila šíření příslušných informací mezi příjemce a konečné příjemce i širší veřejnost, přičemž zajistí dodržování pravidel důvěrnosti a ochrany údajů; dále žádá Komisi, aby aktivně bojovala proti dezinformacím souvisejícím s uplatňováním nařízení;
64. domnívá se, že ačkoli je nařízení o podmíněnosti primárně určeno k ochraně rozpočtu EU před riziky vyplývajícími z porušováním zásad právního státu, bylo by vhodné zkoumat i způsoby, jak lépe chránit rozpočet EU před porušováním dalších hodnot zakotvených v článku 2 Smlouvy o EU; připomíná, že rozpočet EU není neutrální vůči porušování demokracie, rovnosti a základních práv, což může mít hmatatelné finanční důsledky; je toho názoru, že v případě takových porušení lze jako právní základ použít článek 6 finančního nařízení; vyzývá Komisi, aby v případech, kdy bude mít závažné a systémové porušování jiných hodnot stanovených v článku 2 Smlouvy o EU dopad na rozpočet EU, posoudila, zda by bylo možné nástroje podmíněnosti rozšířit;
65. naléhavě vyzývá Komisi, aby řešila problém spočívající v tom, že úkoly spojené s monitorováním právního státu a přijímáním donucovacích opatření plní různé útvary, a snažila se zmírňovat rizika, která jsou s tímto problémem spojena, a aby za tím účelem usilovala o zefektivnění pravomocí a povinností týkajících se otázek právního státu v transparentnější a účinnější struktuře s cílem zajistit soudržnost, jednotnost, transparentnost a včasné prosazování a zlepšit komunikaci s Parlamentem a členskými státy;

66. vyzývá Komisi, aby posílila svou vyšetřovací kapacitu vytvořením stálého seznamu specializovaných odborníků, kteří budou schopni posuzovat složité případy porušování zásad právního státu, a zajistila tak, že rozhodnutí budou přijímána rychleji a budou technicky spolehlivější, a aby vyvinula informační systém, který umožní v obdržení zprávách odhalit určité vzorce nebo podobnosti;
67. vybízí Komisi, aby při řešení stížností zaujímal aktivnější přístup a zajistila, aby postupy pro podávání stížností podle nařízení o podmíněnosti poskytovaly odpovídající ochranu oznamovatelům, zejména těm, kteří se nacházejí v nejisté situaci a pro něž oznamování představuje velké riziko, a motivovala tak k oznamování;
68. vyzývá Komisi, aby zřídila stálý koordinační rámec, který by zahrnoval všechny příslušné agentury a orgány EU a zajišťoval, že podvody, praní peněz a korupční jednání, které poškozují finanční zájmy EU, budou vždy včas odhaleny a účinně vyšetřovány; žádá, aby mu byly o těchto opatřeních pravidelně předkládány zprávy;
69. vyzývá členské státy, aby zajistily dodržování zásad právního státu a urychleně řešily veškerá zjištěná porušení, a chránily tak finanční zájmy EU a předcházely tomu, že budou přijata opatření podle nařízení o podmíněnosti; dále vyzývá k přidělení dostatečných prostředků vnitrostátním orgánům, jejichž činnost je pro zajištění dodržování zásad právního státu nezbytná;
70. vyzývá Účetní dvůr, aby vypracoval zvláštní zprávu, v níž posoudí nákladovou efektivnost nařízení o podmíněnosti, včetně posouzení administrativní zátěže, odrazujícího dopadu a ochrany příjemců a konečných příjemců;

Nariadení o podmíněnosti a příští VFR

71. bere na vědomí aspekty týkající se právního státu v návrhu VFR na období 2028–2034, který předložila Komise, a zejména vložení horizontálních podmínek pro dodržování zásad právního státu a Listiny do návrhu Komise týkajícího se plánu národního a regionálního partnerství; konstatuje, že je důležité, aby po celou dobu čerpání finančních prostředků EU existovaly silné záruky dodržování unijních hodnot; vyjadřuje však znepokojení nad tím, že návrh Komise je i nadále nedostatečný, protože:
  - a) podstatně nezjednodušuje soubor nástrojů na podporu právního státu ani nestanoví koordinaci různých nástrojů právního státu, ale spíše vytváří překrývání a rozpory, což může vést ke vzniku roztržitého systému paralelních nástrojů,
  - b) stanoví, že v případě porušení horizontální podmínky právního státu jsou opatření aktivována prováděcím rozhodnutím Rady, přičemž Parlament v tomto postupu nemá žádnou rozhodovací úlohu,

- c) může vést k tomu, že prováděcí rozhodnutí Rady bude použito na základě vazby mezi podmíněností dodržováním zásad právního státu a podmíněností dodržováním Listiny, což uplatňování Listiny ztěžuje,
  - d) nevyžaduje dostatečně přímou souvislost mezi porušením zásad právního státu a ochranou rozpočtu EU, jako je tomu v případě mechanismu podmíněnosti, což vyvolává určité pochybnosti ohledně právní jistoty;
  - e) jasně z něj vyplývá, že Komise i nadále považuje mechanismus podmíněnosti za krajní opatření;
72. vyjadřuje politování nad překrýváním s mechanismem podmíněnosti, který zavedla Komise ve svém návrhu VFR na období 2028–2034; vyzývá k vytvoření jednotného, soudržného a komplexního rámce pro všechny programy financování EU v rámci nařízení o podmíněnosti, který by zahrnoval jak základní podmínky, které musí být splněny, aby bylo možné získat přístup k financování EU, tak opatření ke zmrazení nebo zadržení finančních prostředků, pokud příslušné podmínky již splněny nejsou; požaduje, aby Komise sloučila všechny nástroje právního státu do jediného rámce, který by stanovil jasná, objektivní a transparentní kritéria pro uplatňování a který by vyjasnil, jak zajistí koordinaci těchto nástrojů; trvá na tom, že pokud tato konsolidace nebude zajištěna v rámci stávajícího legislativního rámce nebo prostřednictvím jednání o příštím VFR, měla by Komise navrhnout změny nařízení o podmíněnosti, které by rovněž postavily Parlament a Radu na stejnou úroveň při jeho provádění;
73. bere na vědomí, že Komise v souvislosti s plány národního a regionálního partnerství navrhuje, aby finanční prostředky, které byly zrušeny proto, že v reakci na zjištěné porušení zásad právního státu podle nařízení o podmíněnosti nebyla provedena nápravná opatření, bylo možné znovu použít na programy v rámci přímého nebo nepřímého řízení; požaduje vyjasnění toho, jak by tyto zrušené částky mohly být směřovány do jiných programů; trvá na tom, že rozhodnutí použít zrušené prostředky je výsadou rozpočtového orgánu v rámci ročního rozpočtového procesu a nemělo by být na uvážení Komise;
74. zdůrazňuje, že rozhodnutí o úplném nebo částečném pozastavení financování EU musí být vždy založena na jasných, objektivních a transparentních kritériích a postupech, nikoli na neprůhledných jednáních zahrnujících politické obchody; požaduje, aby finanční prostředky EU byly zadrženy, pokud nejsou splněny základní požadavky, a aby zmrazené finanční prostředky byly dotčeným členským státům uvolněny až poté, co v plném rozsahu provedou reálné reformy a předloží ověřitelné doklady o dodržování právního státu v praxi;

75. vyjadřuje vážné znepokojení nad tím, že v souladu s návrhy Komise se neočekává, že by některý odpovědný orgán nebo subjekt ověřoval související náklady na opatření v rámci plánů národního a regionálního partnerství a že primární metodou plnění rozpočtu by se stalo financování, které není vázáno na skutečné náklady; varuje, že tento přístup vážně omezí schopnost Komise určit nebo změřit, jaké finanční důsledky má porušování zásad právního státu; varuje dále, že by to podkopalo demokratickou kontrolu, kterou podle Smlouvy provádí Parlament jakožto jedna ze složek rozpočtového orgánu a orgán příslušný k udělení absolutoria, a stejně tak i důležitou úlohu Účetního dvora; domnívá se, že nákladová efektivnost, sledovatelnost a transparentnost finančních toků z plateb konečným příjemcům, včetně subdodavatelů, musí být zaručena prostřednictvím interoperabilního informačního systému, neboť je to jediný způsob, jak zjistit a kvantifikovat dopad porušování zásad právního státu na rozpočet; zdůrazňuje, že Komise musí zlepšit správnost a přesnost informací, které mají být sdíleny s Parlamentem;

◦

◦ ◦

76. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě, Komisi, Účetnímu dvoru, Soudnímu dvoru Evropské unie a vládám a parlamentům členských států.